

Statsskovenes opgaver og rolle

Af J. Bo Larsen og Finn Helles

Med de seneste udmeldinger i debatten om naturnær skovdrift følger Skov- og Naturstyrelsens ledelse ikke op på de intentioner, der ligger i det nationale skovprogram.

Naturnær skovdrift har ikke til mål at skabe "vilde" skove, men at udvikle velplejede, oplevelsesrige skove med et stort naturindhold og gode betingelser for kvalitetsproduktion.

Den aktuelle debat om naturnær drift i statsskovene drejer sig ikke så meget om driftformens indførelse som sådan. Den drejer sig mere om, hvordan driftsomlægningen sker i praksis, og hvordan formålet med den bliver formidlet til politikere og offentligheden – herunder til det øvrige skovbrug.

Med de seneste udmeldinger sender Skov- og Naturstyrelsens direktør et klart signal om en nedprioritering af træproduktionen. Her er nogle eksempler:

"For os er skovens grundlæggende værdi det, at de er der, så vi kan gå ud i dem og kigge på dem. I den sammenhæng er træproduktionen marginal" (JP, d. 23.11.08).

"Fremtidens medarbejdergrupper i Skov- og Naturstyrelsen skal mere indramme naturen end være beskæftiget med at producere træ", og

"Men der var bred politisk opbakning til det nationale skovprogram fra 2002, skovloven og handlingspla-

I det nationale skovprogram hedder det bl.a. at "Skov- og Naturstyrelsen vil fortsat være en vigtig national træproducent og have fokus på produktion af såvel træ af høj kvalitet som træ til biobrændsel." Statsskovene skal tage mange hensyn, men der står intet om at træproduktionen skal nedprioriteres.

nen for naturnær skovdrift fra 2005. Vi skal vægte andre hensyn højere end træproduktionen" (Jord og Viden, nr. 17, 6-7).

Nu imødegår direktøren vores og en række dygtige praktikeres bekymringer uden på noget punkt at gå ind i kritikken under henvisning til bl.a. ovennævnte skrifter. Så lad os se nærmere på, hvad de siger om naturnær skovdrift og om statsskovens rolle i denne den største omlægning af skovbruget i de sidste 200 år:

Vision for de danske skove

Det nationale skovprogram blev lanceret af daværende miljøminister Hans Christian Schmidt i maj 2002. Det fastlægger en overordnet målsætning for de danske skoves udvikling.

Da skovprogrammet er blevet udarbejdet i en proces med deltagelse af erhvervs- og interesseorganisationerne, udgør det et bredt accepteret grundlag for fremtidens danske skovbrug. Det er, som direktøren rigtigt påpeger, det politiske mandat for de danske skoves og skovsektorens udvikling.

Skovprogrammet opstiller bl.a. følgende vision for de danske skove (s. 7):

- skove som leverer produkter af høj kvalitet til samfundet,
- skove som tilbyder gode muligheder for friluftsliv, især i nærhed af tætbefolkede områder,
- skove som huser og bevarer biologisk mangfoldighed,
- skove som bidrager til at fastholde beboelse i landdistrikterne dels ved at skabe økonomiske muligheder, dels ved at gøre landdistrikterne attraktive mht. natur og rekreation,
- skove som styrker landskabets funktioner med hensyn til biologisk mangfoldighed og landskabsoplevelse, og
- skove som har en miljøbeskyttende virkning f.eks. grundvandsbeskyttelse, lagring af CO₂ og produktion af fornybart materiale og CO₂-neutralt brændsel.

Træproduktion og økonomi

Det er vel ikke tilfældigt, at det klassiske driftsmål "produkter af høj kvalitet" står øverst på listen? Om træproduktion og økonomi hedder det i Skovprogrammet:

"Træ er en fornybar ressource, som har en række miljømæssige fordele. Vedproduktion udgør derfor

en vigtig målsætning for Skov- og Naturstyrelsens arealdrift, og den naturnære skovdrift skal medvirke til at sikre et bredt sortiment af vedprodukter. Fremtidens efterspørgsel efter træprodukter er selvsagt ukendt, men styrelsen vil søge at tilrettelægge den naturnære skovdrift, så der kan leveres træ af høj kvalitet" (s. 12),

og videre: "Skov- og Naturstyrelsen vil fortsat være en vigtig national træproducent og have fokus på produktion af såvel træ af høj kvalitet som træ til biobrændsel" (s.22).

Der henvises (s.31) til retningslinierne for bæredygtig skovdrift fra 2001, som "er baseret på principperne for naturnær skovdrift, der overordnet har et klart økonomisk sigte 1)".

Grundlaget for skovdriften er i henhold til disse retningslinier hensynet til flersidigheden, dvs. "at skovene skal dyrkes med henblik på at vedligeholde eller forbedre produktionen af træ og andre produkter såvel som skovens naturhistoriske, kulturhistoriske, miljøbeskyttende og rekreative funktioner."

Træproduktion er vigtig

Skovprogrammet understreger således, at træproduktionen i statens skove er vigtig. Ingen steder står der noget om, at statsskovens vedproduktion er af marginal betydning.

Skovlovens paragraf 2 siger ganske vist, at for offentligt ejede skove skal der lægges særligt vægt på hensyn til skovens biologiske mangfoldighed og hensynet til landskab, natur- og kulturhistorie samt miljøbeskyttelse og friluftsliv. Den siger dog intet om, at det skal ske på bekostning af træproduktionen, endside, at den skal nedprioriteres.

Statsskoven har ikke bare en vigtig rolle som træproducent. Skovprogrammet kræver desuden "at statsskoven har en vigtig rolle med at afprøve, udvikle og formidle de nye driftsprincipper. Omlægningen af statsskoven til naturnær skovdrift vil således sikre, at der opnås erfaringer med konvertering samt drift og planlægning af naturnær skovdrift i Danmark. Disse erfaringer skal gennem videnopbygning, rådgivning og formidling understøtte det private skovbrugs overgang" (s. 7).

"Med overgangen til naturnær skovdrift påtager Skov- og Natur-

styrelsen sig en særlig formidlingsforpligtelse, så andre skovejere kan drage nytte af Skov- og Naturstyrelsens erfaringer" (s.52).

Denne opgave som frontløber og rollemodel er yderligere præciseret i bemærkningerne til skovloven, hvor statsskoven er pålagt en central rolle for afprøvning og udvikling af de naturnære driftsprincipper under danske forhold. Men hvor er denne rolle, når udmeldingerne går på, at træproduktionens betydning i statens skove er marginal?

Staten har en forpligtelse til at gå foran og vise vejen – men hvilken vej? Er der noget at sige til, at privatskovbruget og erhvervet er forvirrede, når udmeldingerne afviger så markant fra skovprogrammets intentioner?

Flersidig skovdrift

Vi ved, at statsskovbrugets praktikere er dybt engagerede med hensyn til indførelsen af den naturnære skovdrift med dens fremme af friluftsliv og naturværdier og med ambitiøse mål om at fastholde og udvikle skoven i produktionsmæssig henseende.

Lad os håbe, at ledelsen har forstået, hvad flersidig skovdrift er. Og at den motiverer egne medarbejdere og det øvrige skovbrug til at drive skoven i en balanceret værdiskabelse, samt efterlever det nationale skovprograms krav til statsskovbruget som frontløber for det øvrige skovbrug.

Med de aktuelle udmeldinger øjner vi et statsskovbrug, der er på vej ud af balance. Det er det, undertegnede samt en række af skovbrugets og erhvervets aktører reagerer på.

PLANTER TIL FORÅRET:

Læg planen med din
PLANTEMÆGLER®
www.forstplant.dk

Brænde saves og kløves

Mobil brændemaskine diameter
op til 70 cm., længden op til
5,5 meter, 24 deler kniv.

Henvendelse:

MRSkovservice – Tlf.: 2028 6748
MRSkovservice@mail.dk

1) Understregningerne er forfatterens.